

Вручення високої нагороди

Центральний державний архів Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР по праву вважається найбільшим у республіці сховищем документів з історії соціалістичного і комуністичного будівництва. В ньому зберігаються архівні фонди вищих органів державної влади і державного управління УРСР, міністерств, відомств, республіканських установ і організацій. Численні документи архіву відбивають історію боротьби за встановлення Радянської влади на Україні, громадянської війни, боротьби радянського народу під керівництвом Комуністичної партії за зміцнення Радянської держави, за відбудову і розвиток народного господарства, втілення в життя принципів ленінської національної політики.

Вручення заступником Голови Президії Верховної Ради УРСР В. С. Шевченко Почесної грамоти Президії Верховної Ради УРСР колективу ЦДАЖР УРСР. 28 серпня 1978 р.

Колектив архіву здійснив велику роботу з науково-технічного опрацювання своїх фондів, створення до них науково-довідкового апарату. Плідною є його праця щодо відбору документів на державне зберігання, здійснення контролю за діяльністю відомчих архівів і постановкою документальної частини діловодства в міністерствах, відомствах, республіканських установах і організаціях.

Документи архіву широко використовуються в наукових, народно-

господарських, агітаційно-пропагандистських і культурно-освітніх цілях. Лише за останні сім років співробітники архіву за замовленнями установ і організацій виконали понад 2 тис. тематичних запитів, видали більше 6,5 тис. довідок соціально-правового характеру, підготували і опублікували 149 оглядів і добірок документів, статей, організували 22 радіо- і 13 телепередач з використанням архівних документів. У читальному залі архіву за цей час працювало 3236 чоловік (блізько 22 тис. відвідувань). Велике місце в роботі архіву займає підготовка і видання збірників документів.

У конференц-залі Головархіву УРСР. 28 серпня 1978 р.

44264
Особливо активно документи архіву використовувалися у зв'язку з відзначенням 100-річчя від дня народження В. І. Леніна, 50-річчя утворення Союзу РСР, 70-річчя II з'їзду РСДРП, 30-річчя визволення Радянської України від фашистських загарбників, 30-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні, 60-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції та 60-річчя встановлення Радянської влади на Україні.

За багаторічну плодотворну роботу по збереженню і використанню архівних документів з історії радянського будівництва Центральний державний архів Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 17 липня 1978 р. нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР.

28 липня 1978 р. у конференц-залі Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР на зборах колективу ЦДАЖР УРСР з участю представників інших республіканських архівних установ високу нагороду архіву вручила заступник Голови Президії Верховної Ради УРСР В. С. Шевченко.

2. Архіви України № 5

Звертаючись до присутніх, В. С. Шевченко відзначила, що в багаторічній діяльності Комуністичної партії і Радянської держави важливе місце займає культурне будівництво, зокрема питання охорони і використання пам'яток історії та культури. З перших днів після перемоги Великого Жовтня Радянський уряд приділяв велику увагу охороні і примноженню історико-культурної спадщини, її активному використанню в комуністичному вихованні трудящих. На зорі Радянської влади В. І. Ленін підписав цілий ряд декретів про націоналізацію пам'яток і пам'ятних місць, музеїв цінностей, серед них «Про реорганізацію і централізацію архівної справи в РСФРР», який став основою радянського архівного будівництва. Шість десятиріч радянської архівної справи нерозривно пов'язані з великою боротьбою радянського народу за побудову комуністичного суспільства.

На кожному етапі історії нашої Батьківщини, відмітила далі В. С. Шевченко, архівісти — люди, які присвятили своє життя цій благородній і почесній професії, бережно збиравали, систематизували, вивчали і популяризували документи нашої величної історії. Завдяки їх невтомній і копіткій праці ми маємо можливість нині читати і вивчати документи, проводити наукові дослідження, доносити до молодого покоління імена учасників Великої Жовтневої соціалістичної революції, героїв громадянської війни, маємо змогу відчути трудовий героїзм перших п'ятирічок. Ми знову і знову звертаємося до хвилюючих документів періоду Великої Вітчизняної війни, які свідчать про мужність і небувалий героїзм, про патріотизм та інтернаціоналізм радянського народу в суворій борні проти фашистської навали. Вся історія нашої Батьківщини, історія перемог і звершень радянських людей зберігається в численних архівних документах.

Архівні фонди можна образно назвати справжньою поемою братерства радянських народів. Адже багато документів розповідає про розквіт Української РСР в сім'ї братніх народів Країни Рад, про безкорисливу допомогу нашій республіці великого російського народу і всіх народів-братів.

Ваша діяльність, сказала В. С. Шевченко, зберігає золотий фонд історії і культури нашої Батьківщини. Документи, довідки, кінострічки, якими ви комплектуєте сьогодні архівні фонди, — це документи епохи суспільства розвинутого соціалізму. І можна сміливо сказати, що ваша праця спрямована в майбутнє. Адже нинішні архіви будуть вивчати ті, хто прийде після нас. Наш досвід комуністичного будівництва вивчається і буде вивчатися нинішніми і прийдешніми поколіннями молодих будівників, які приймуть естафету батьків-комуністів, країнами соціалістичної співдружності і прогресивною громадськістю всього світу.

Далі В. С. Шевченко спинилася на роботі Центрального державного архіву Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР. Це, безумовно, провідна архівна установа нашої республіки, підкреслила вона, і найбільше сховище документальних джерел, які відбивають історію Радянської України в єдиній сім'ї народів-братів. Приємно відзначити ту велику увагу, з якою колектив архіву ставиться до архівних фондів вищих органів державної влади і державного управління, в тому числі Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів УРСР, Держплану УРСР, міністерств і відомств республіки. Важливе значення має робота по збиранню, обліку і науково-технічному опрацюванню архівних фондів, створенню до них науково-довідкового апарату, без чого неможлива сучасна організація архівної справи.

Важливе місце у діяльності колективу ЦДАЖР УРСР, як і ко-

лективів інших архівів нашої республіки, посідає науково-дослідна робота з архівознавства і спеціальних історичних дисциплін. Партийні, радянські органи, широка громадськість республіки цінують значний вклад архівістів у видання «Історії міст і сіл Української РСР» та багатотомної історії Української РСР. За післявоєнний період у співдружності з іншими архівними та науковими установами працівники архіву підготували і опублікували 33 томи важливих документів.

Перелік назв цих видань свідчить про їх важливе політичне, державне і виховне значення. Кожний том, кожна збірка цих документів служать і служитимуть справі комуністичного будівництва, справі виховання підростаючого покоління. Вони сприяють піднесення рівня ідеологічної роботи, допомагають спростовувати наклепи фальсифікаторів соціалістичної дійсності. Велику цінність має й те, що документи архіву широко використовуються на виставках, в теле- і радіопередачах, на сторінках періодичних видань. Вони лягли в основу багатьох сценаріїв, документальних стрічок, кінорозповідей. І можна сказати, що архівні документи, наукові розробки, узагальнення є ніби путівниками по 60-річній історії нашої Радянської Вітчизни.

Творчі здобутки архівістів стали можливими завдяки співробітництву з Інститутом історії партії при ЦК Компартії України — філіалом Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС, Інститутом історії Академії наук УРСР, вищими навчальними закладами, а також архівними і науковими установами Москви і Ленінграда, братніх союзних республік.

Нові можливості у дальному розвитку радянської архівної справи відкриває нова Конституція Союзу Радянських Соціалістичних Республік, яка закріплює турботу держави про охорону і широке використання духовних цінностей для морального і естетичного виховання радянських людей, підвищення їх культурного рівня, обов'язок громадян Союзу РСР зберігати історичні пам'ятки та інші культурні цінності. У новій Конституції Української РСР та конституціях братніх республік у повній відповідності з Основним Законом нашого життя знайшло відображення ленінське ставлення до історико-культурної спадщини.

Благородній меті всебічного розвитку матеріальної і духовної культури нашого народу служить Закон Союзу РСР «Про охорону і використання пам'яток історії та культури», а також відповідний Закон Української РСР, прийнятий восьмою сесією Верховної Ради нашої республіки.

Запорукою дальнього успішного розвитку архівної справи, сказала В. С. Шевченко, є турбота Комуністичної партії і Радянського уряду про зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ, спорудження нових і реконструкцію приміщень архівів, створення належних умов для праці співробітників. У відповідь на цю турботу працівники архівних установ покликані ще з більшою наполегливістю вдосконалювати архівну справу, забезпечувати глибоко партійний підхід під час комплектування, вивчення та використання архівних фондів. Благородна і почесна праця архівістів, сумлінність і принциповість мають важливе значення для всієї історії нашої Батьківщини, для сучасності і майбуття.

На закінчення промови В. С. Шевченко від імені Центрального Комітету Компартії України і Президії Верховної Ради Української РСР сердечно поздоровила колектив архіву з високою нагородою і побажала кожному з працівників архіву і всім архівістам республіки нових трудових звершень у дальному розвитку радянської архівної

справи, в охороні і використанні документальних пам'яток в інтересах комуністичного будівництва в нашій країні.

Щиру подяку Центральному Комітету Комуністичної партії України, Президії Верховної Ради УРСР і урядові республіки за високу нагороду висловив директор ЦДАЖР УРСР В. В. Кузьменко. Факт нагородження колективу архіву, сказав він, є ще одним із проявів турботи партії і уряду про розвиток архівної справи в нашій республіці.

У чіткій системі державних архівів, зазначив В. В. Кузьменко, успішно працює Центральний державний архів Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР, створений в 1943 р. на базі Центрального державного історичного архіву в м. Харкові, Центрального архіву революції і Центрального архіву праці. До 1970 р. він перебував у м. Харкові. Завдяки турботам партії і уряду республіки архів одержав нове прекрасне приміщення в Києві, з набагато більшою площею архівосховищ. Значно зросла джерельна база архіву. Сьогодні в ньому налічується 3290 фондів з кількістю 1 млн. 520 тис. справ.

За роки своєї діяльності архів домігся значних успіхів у всіх напрямках своєї роботи. Але перед його колективом стоять нові великі завдання, адже дальнє збагачення джерельної бази архіву залежить від правильної організації діловодства у міністерствах, відомствах, республіканських установах, від науково обґрунтованого відбору в них цінних документів на державне зберігання. Це потребує посилення контролю за діяльністю відомчих архівів, подання методичної і практичної допомоги в постановці документальної частини діловодства в установах.

В. В. Кузьменко щиро подякував усім, хто надіслав архіву листи і телеграми з поздоровленнями і побажаннями досягти ще більших успіхів у благодоріжній праці архівістів.

Від імені комсомольської організації архіву за високу нагороду подякувала секретар комітету комсомолу, старший науковий співробітник О. І. Штиволока. Вона підкреслила, що молодь, комсомольці, які становлять більшу частину колективу, внесли значну частку і своєї праці в досягнення архіву, так високо оцінені урядом республіки. Основною запорукою успіху став міцний зв'язок усіх поколінь працівників архіву, злиття воєдино досвіду ветеранів архівної справи і енергії, завзяття, самовідданості молодого покоління архівістів. Виробничі результати перших років десятої п'ятирічки яскраво свідчать, що молодь, гідно підтримуючи традиції старших товаришів, примножує трудові перемоги колективу. Свідченням цього є присвоєння шести комсомольцям звання «Ударник комуністичної праці», нагородження двох молодих працівників знаком «Переможець соціалістичного змагання 1977 р.», а молодіжного відділу інформації та наукового використання документів — Перехідним вимпелом. Висока нагорода Батьківщини надихає молодь на нові трудові звершення, зобов'язує працювати ще краще.

З привітаннями від громадськості виступили керівник проблемної групи з історії Великої Вітчизняної війни Інституту історії партії при ЦК Компартії України — філіалу Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС, кандидат історичних наук В. М. Нем'ятий, завідуючий кафедрою історії КПРС Вищої школи Міністерства внутрішніх справ СРСР, доктор історичних наук, професор В. О. Романцов, директор Центрального державного архіву кінофонодокументів УРСР О. М. Базанова, директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва УРСР М. І. Крячок. Всі вони

підкresлювали у своїх виступах, що ЦДАЖР УРСР є безцінним сховищем документів з історії революційних перемог і трудових звершень на Україні за роки Радянської влади. Використання історичних джерел, що зберігаються в архіві, має виняткове значення для розвитку історичної та інших суспільствознавчих наук в нашій країні. У іх виступах йшлося також про співробітництво колективу ЦДАЖР УРСР з іншими науковими установами у підготовці збірників документів, зокрема таких, як «Коммунистическая партия — вдохновитель и организатор объединительного движения украинского народа за образование СССР» (К., 1972), «Промышленность и рабочий класс Украинской ССР» (в 4-х т.), «Радянська Україна в роки Великої Вітчизняної війни. 1941—1945 рр.». Без цінних, унікальних документів ЦДАЖР УРСР, які дбайливо зберігаються і впорядковуються працівниками архіву, підкresлювали виступаючі, без копіткої праці колективу в справі наукового використання цих історичних джерел було б неможливо підготувати вказані публікації.

На закінчення зборів виступив начальник Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР О. Г. Мітюков. Він, зокрема, відзначив, що всі архівісти нашої республіки з радісним хвилюванням і щирою вдячністю зустріли Указ Верховної Ради УРСР про нагородження ЦДАЖР УРСР Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР. Це перша в республіці нагорода колективу архівної установи і ми її розцінюємо як позитивну оцінку роботи всього тритисячного загону працівників архівних установ України.

Сердечно вітаючи від імені Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР та всіх архівістів республіки колектив ЦДАЖР УРСР, його керівництво, партійну, профспілкову і комсомольську організації архіву з високою нагородою, він наголосив, що високу оцінку праці цього колективу слід розглядати не тільки як досягнутий результат, але і як стимул для дальнішого поліпшення роботи. Нагорода зобов'язує колектив архіву, усіх архівістів Української РСР самокритично підійти до своєї роботи, зосередити увагу на виявленні додаткових можливостей у поліпшенні всіх напрямів роботи архівних установ. В цьому архівістам допоможе здійснення на практиці Закону Української РСР «Про охорону і використання пам'яток історії та культури», прийнятого восьмою сесією Президії Верховної Ради УРСР.

Від імені архівістів республіки О. Г. Мітюков палко подякував Центральному Комітету Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, уряду республіки за високу нагороду Центральному державному архіву Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР і висловив упевненість, що архівісти Української РСР докладуть всіх зусиль, щоб виправдати це високе довір'я, працюватимуть з більшою наполегливістю для дальнішого розвитку радянської архівної справи.

М. М. МОСКАЛЕЦЬ,
Г. А. ХОМЕНКО